

умовах надто важливо організувати процес накопичення досвіду на основі використання інформаційних технологій. Отже процес управління проектами повинен бути належним чином інформатизований, підтримуватися сучасними технологіями для чого необхідно створити й підтримувати в належному стані бази й банки даних по фазах і етапах життєвого шляху проектів, що забезпечує облік та впровадити сучасні автоматизовані системи планування й контролю, а також засоби обробки й передачі даних.

Список літератури:

1. Бурков В. Н. Механизмы управления проектами и программами регионального и отраслевого развития: Монография / В. Н. Бурков, В. С. Блинцов, А. М. Ввозный, К. В. Кошкин, А. Н. Шамрай и др. – Николаев: НУК, 2010. – 169 с.
2. Стоянова-Коваль С. С. Облік інвестицій за умов проектного менеджменту [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ic.faaaf.org.ua/pdf/86-oblik-investicij-za-umov-proektnogo-menedzhmentu.pdf>

Людмила ГОЛІНАЧ

Тернопільський національний економічний університет

ЕКОНОМІЧНИЙ СЕНС СОЦІАЛЬНОГО АУДИТУ

Важливим фактором економічних і соціальних реформ у ХХІ столітті є соціальна відповідальність бізнесу. Пов'язано це із тим, що діяльність підприємства впливає на усі сфери суспільного життя: на ті, які безпосередньо взаємодіють із господарською діяльністю підприємств та на ті, які опосередковано зазнають впливу (часто негативного) від процесу господарювання. Саме тому концепція соціальної відповідальності спрямована на захист інтересів зацікавлених у діяльності підприємства осіб, а не виключно акціонерів. Її зміст та значення передбачає інтеграцію трьох складових у діяльність бізнесу – економічної ефективності, екологічної безпеки та соціального захисту. Економічна ефективність передбачає отримання позитивних фінансових результатів від економічної та соціальної діяльності підприємства; екологічна безпека характеризує вплив діяльності підприємства та його продукції на навколишнє середовище; сутність соціального захисту полягає у створенні сприятливого мікроклімату усередині організації, позитивний вплив організації на суспільство та соціальні системи в межах яких вона функціонує.

Зростаюча роль корпоративної соціальної відповідальності є фактором безпосереднього взаємозв'язку даної концепції із конкурентоспроможністю підприємства. А відтак посилюється практика формування соціальної звітності чи іншої нефінансової звітності, де підприємства відображають показники, що характеризують результати їх соціальної поведінки. Для їх підтвердження утвердилася практика соціального аудиту. Окрім основного завдання – підтвердження, соціальний аудит набув й іншого – оцінки ефективності соціальних проектів та консалтингу з питань оптимізації витрат на соціально-економічні заходи та максимізації соціального ефекту.

Інтенсивний процес розробки нормативно-правової бази з організації соціального аудиту, формування соціальних звітів та розробки етичних кодексів ведення бізнесу розпочався у 80-90 рр. минулого століття. Хоча практика підготовки соціальної звітності та проведення соціального аудиту бере початок у 60-70-х рр. минулого століття. На цей же період припадає і публікація перших монографій. Так, у 1973 р. з'являється наукове видання Джона Умбла «Аудит соціальної відповідальності». Міжнародними організаціями за минулі роки підготовлено близько 30 стандартів. Окремі університети Європи розпочали імплементацію у навчальний процес курсів із соціального аудиту, відкриваються спеціалізації з підготовки соціальних аудиторів. Найбільший досвід у цій галузі накопичено в університетах Франції. У цій же країні розпочав діяльність Центр сертифікації незалежних соціальних аудиторів, який розробив та запровадив регламент індивідуальної сертифікації соціальних аудиторів [1, с. 5-6].

Виникнення і розвиток соціального аудиту пов'язаний із його здатністю вирішити коло окремих макро- та мікроекономічних проблем, до яких можна віднести:

- зниження соціально-економічних витрат, налагодження системи отримання позитивних економічного та соціального ефектів;
- удосконалення, консультування, запровадження практики соціальної відповідальності у поведінці підприємств;
- проведення соціальних проектів на замовлення бізнесу;
- підтвердження соціальних показників, наведених у звітності підприємства;
- утвердження соціального контролю над діяльністю бізнесу;
- сприяння попередженню асиметрії інформації у економічному просторі.

Тобто послуги оцінки ефективності аудиту допоможуть визначити вплив соціальної діяльності підприємства на економічні показники, обрати соціальні проекти, що сприятимуть отриманню максимальному соціальному ефекту, оптимізувати структуру витрат на соціальні цілі. Соціальний аудит також передбачає аналіз прихованих збитків від соціально безвідповідальної діяльності підприємства чи неефективної соціально відповідальної господарської діяльності.

Оцінка достовірності соціальної звітності сприятиме підвищенню довіри зацікавлених осіб підприємства до діяльності бізнесу, стимулюватиме суб'єктів господарської діяльності об'єктивно відображати результати соціально відповідальної чи безвідповідальної діяльності, запроваджувати практику соціальної відповідальності у процес господарювання.

Список літератури:

1. Колот А. Корпоративна соціальна відповідальність, соціальна звітність та аудит як сучасні інститути і технології соціального розвитку/ А. Колот//Україна: аспекти праці. – 2010. – № 3. – С. 3-9

Марія ДЕРІЙ

Тернопільський національний економічний університет

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМ ТА ВИМОГ ОБЛІКУ

Основними елементами, які формують інформаційне поле підприємства є: налагоджена організація господарсько-фінансового процесу, дотримання нормативно-правової бази, підбір та управління персоналом, достовірне ведення обліку і ретельне здійснення контролю. Інформація, як джерело для створення цього поля, не лише невід'ємною його складовою з метою ведення підприємницької діяльності, а й основним важелем для державного регулювання економікою. Всю інформацію, яка використовується управлінською системою підприємства, в тому числі й економічну, можна розділити на зовнішню й внутрішню, вважають Кірейцев Г. Г. та Мельниченко І. В. До джерел зовнішньої інформації вчені відносять: законодавчу, нормативно-правову, довідкову документацію державних структур влади; інформаційні дані ринків, бірж; інформацію довідкового характеру і т. д. До внутрішньої – інформацію, яка утворюється всередині підприємства [1, с. 13]. До викликів світової економіки на сучасному етапі Чижевська Л. В. відносить домінування зовнішніх вимог над внутрішніми в процесі економічного розвитку [2, с. 9].

Нині вітчизняний бізнес в значній мірі залежить від державного регулювання, що на рівні обліку і контролю проявляється у формуванні стандартизованих Планів рахунків, форм звітності, затверджені Н(П)СБО, визначеній системі оподаткування. З іншого боку, відомі вчені та політики, зокрема Тетчер М., Фрідман. М., Хаек Ф. висловлювали ідеї про свободу і конкурентоспроможність бізнесу, а отже послаблення впливу держави на нього.

Аналізуючи зазначене вище, вчені-економісти сьогодні виділяють ідеї щодо вдосконалення інформації бізнесу на трьох рівнях: 1). поліпшення нормативно-правової бази (рівень держави); 2). надання свободи бізнесу (рівень підприємства); 3. глобалізація